

„Nihče več me ne bo videl jokati“ . . .

Amalijo Zlatnar so oktobra 1944 sosede skrivoma vabile poslušati radijske vesti o osvoboditvi Beograda. Zarečih lic so jo spodbujale:

»Daj, Malči, veseli se. Beograd je že osvojen, kmalu bo konec vojne, hudič jih jemlje...«

»Ne,« je zamišljeno rekla z materinskim strahom in tihim upanjem Zlatnarjeva Malči: »Ne morem se veseliti. Ne vem, ali se bodo moji otroci vrnili...«

Peter, Janez, Ida in Mirko so se takrat bojevali v različnih partizanskih enotah po do-

movini, moža železničarja pa ji je že 11. 11. 1941 na ljubljanski železniški postaji nesrečno raztrgal pekleni stroj. Eksplozivni naboj je bil namenjen bencinski cisterni. Takrat se je tudi odločila:

»Nihče več me ne bo videl jokati...«

Resnično nihče več je ni videl pretakati solza, čeprav si je kdaj pa kdaj skrivoma dela obraz med dlani in so ji solze tiho polzele po licih. Vendar pa je le še enkrat javno zajokala:

• »To je bilo takrat, ko so mi podelili možovo spomenico. Bilo je tako lepo in slovesno,

nisem si mogla kaj, potočile so se mi kakor grah debele solze...«

Odkod revolucionarni duh v družini, zakaj enotna, napredna in uporna družinska odločitev?

• »Ja, naš oče se je 1919 vrnil iz Rusije. Doživel je delavsko-kmečko revolucijo in ni je mogel nikoli pozabiti. Sto in stokrat nam je razlagal, kako so se delavci in kmetje uprli. Zanj je bilo to nekaj velikega, lepega in živeli smo v taki »štimgung«. Poslušali smo ga odprtih ust, s hrepenečim navdušenjem.«

• Od leta 1930 in do druge svetovne vojne so si v zdajšnji Milčinskega ulici številni železničarji s krediti gradili družinske hiše. Po svoje lep je bil Zlatnarjevi mami tudi tisti čas:

• »Našo ulico so ljudje radi imenovali tudi ulico 40 mučnikov. Zakaj? Zato, ker smo bili vsi, ki smo tukaj gradili, do vratu zadolženi in smo dolgove mukoma vračali.«

• Na videz je Amalija Zlatnar mirna, tiha ženička z ostrim, modrosivim pogledom. Močno in globoko nagubano lice ji mehča poln, skoraj deklški nasmeh. »Ne, ne...« se smeji in pred nakopičenimi spomini dvigne skoraj prosojne roke; preveč jih je, spominov, vse preveč... lepih in grenkih.

• »Ko sem z malim Vaskom in Petrovo ženo ostala sama doma, je bilo hudo. Marsikaj smo morali pretrpeti. Tovariši v hosti so bili vsaj oboroženi, nekaj so lahko storili. Mi v mestu pa smo čemeli v stalni negotovosti, nemirni, lačni in ustrašeni...«

Nekoč jo je zasliševal oficir-duhovnik. Grobo, skrajno surovo jo je nadrl:

• »Kakšna mati pa ste? Kako ste vzgajali svoje otroke, a?« Zlatnarjevo mamo je bilo strah, vendar pa se ji je v grlu dvigoval bes. Ostro in pogumno je odgovorila:

• »Pošteno!«

• In še je pripovedovala vojne zgodbe. Med Janezom, Petrom in Vaskom je bila v svoji skrbno urejeni obleki videti drobna, ne-bogljena. Vendar pa 85-letna partizanska mama izžareva svojevrstno mirno odločnost:

• »Veste, moje življenje je bilo revno in trdo, a polno... Da, polno sem živela...«

• Z malim Petrom je sama prestala tegobe prve svetovne vojne, otroka je oče Zlatnar videl šele po štirih letih. Revščina se je kasneje nadaljevala, ust je bilo veliko, denarja malo. Drugo vojno je Amalija z malim Vaskom in snaho doživljala zelo na tanko. Potem je vendarle bilo bolje, a kaj, staknila je sladkorno:

• »Zdaj, ko bi lahko jedla, žal ne smem, nikoli ni prav. Za moj 80. rojstni dan smo napekli toliko različnih dobrot, celo rezala in delila sem jih, jedli in pili so pa drugi...«

• In kaj meni o današnjem času, ljudeh, avtomobilih, letalih?

• »Drugačni časi so, ljudje so raztepeni, družine se poredkoma sestanejo, nekako težko se zberejo...«

Z avtomobilom ne potuje rada, slabo se počuti, vozila pa se je z letalom. Ali jo je bil strah?

• »Ne vem... Zgoraj sem premišljevala, kako me bodo v Beogradu sprejeli vnuki, nazaj leteč pa, če je doma vse v rdu. Pa tudi, mnogo bolje je bilo potrpeti eno samo uro kot se dolge ure cijaziti s počasnim vlakom... Kdaj je bilo najlepše? Takrat, ko je prišla svoboda in so se vrnili otroci. »Ida,« je nena doma tiho rekla: »Ida pa je bila preveč načeta, umrla je po osvoboditvi za tuberkulozo...«

• Zlatnarjeva mama je bila dvakrat odlikovana:

• »Vesela sem bila, ker so se me spomnili...«

• V naši deželi smo imeli veliko srečo, da je bilo v tistem burnem času veliko tihih, skromnih, trdnih in poštenih partizanskih mam. Ne smemo jih pozabiti...

Bogomir Šefić

Amalija Zlatnar s sinovoma

Srečanje starejših občanov

Cvetje v jeseni

Društvo Medvode vsako leto, tako tudi letos, pripravi srečanje občanov starejših nad 80 let. Med njimi je bil letos tudi najstarejši občan iz Medvod Emil Belan, po rodu z otoka Hvara. V Sloveniji živi že več let pri svojcih. Naš pristen Dalmatinec je vitalen in še pri dobrem zdravju ter pravi, da mu gorenski zrak zelo dobro de. Želimo mu še mnogo lepih, sončnih dni v njegovem življenju.

V središču pozornosti sta bila zlatoporočenca Cilka in njen mož Marko Krančan. Pred 50 leti sta si dala obljubo, da bosta premagovala vse življenjske tegobe, ki jih je bilo več kakor lepih dni. Imela sta šest otrok, prav vsi so dobro vzgojeni in delovni občani. Zlatoporočenec Marko je bil železniški strojevodja, njegova služba je bila naporna, premagoval je vse težave in tako odšel zasluženo v pokoj

pred 18 leti. Še vedno je neumoren delavec, opravlja honorarno službo gospodarja Kluba bifeja upokojencev in je aktiven kot podpredsednik DU in KS. Predsednik DU Franc Planko je poklonil zlatoporočencema spominsko listino in šopek rdečih rož ter jima zaželel, da bi bila še naprej zdrava, saj to je največje bogastvo.

Poverjeniki na področju DU Medvode so obiskali 104 upokojence, ki so slabotnega zdravja in poklonili vsem šopek rož in praktična darila. Učenci iz osnovne šole Franca Bukovca iz Preske so popestrili kulturni program in pod vodstvom profesorja Toneta Janca razveselili občane, ki so preživeli obe svetovni vojni.

DU Medvode zasluži posebno zahvalo, saj je njihovo delo plodno, trudijo pa se, da bi njihovi član bili zadovoljni. Medvodčani so vredni posnemanja, priznanje zaslužita zlasti predsednik Franc Planko in tajnica Režika Ovičaj.

Vinko Boveon